

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 1 ОТ 19 ФЕВРУАРИ 2020 Г. ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ПРОВЕЖДАНЕТО НА ИЗПИТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ (ОБН. ДВ БР. 18 ОТ 2020 Г., ИЗМ. И ДОП. БР. 101 ОТ 2021Г.)

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	<p>Становище от инж. Иванка Иванова, постъпило по електронна поща на 4 ноември 2022 г.</p>	<p>1. Предлагам в чл.2, ал.5 да се добави възможността и учениците завършващи втора степен на професионална квалификация да имат право да се явят чрез защита на дипломен проект. Защо се дискриминират тази група професии, които дават втора степен. Срока на обучение е един и същ. Хорариума от учебни часове по професионална подготовка е един и същ. Мисля, че всички ученици, обучавани в професионалните училища, трябва да имат едни и същи условия за полагане на изпити за придобиване на професионална квалификация.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението не е съобразено с чл. 34, ал. 3 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) - провеждането на задължителния държавен изпит чрез защита на дипломен проект е правна възможност, установена само за придобиване на трета СПК.</p>
2.	<p>Становище от Мария Петрова -Директор на ПГСАГ „Васил Левски“ – Варна, постъпило по електронна поща на 14 ноември 2022 г.</p>	<p>1. Предлагаме в чл.9 ал.3 след „обучавали“ /четвърти ред/ да се добави „като посочат вариант за явяване /тест, тема, дипломен проект/“</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Чл. 9, ал. 3 от Наредбата регламентира подаването на заявление за допускане до задължителен държавен изпит, а не подаването на заявлението за избор на начина за явяване на задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация (ЗДИПК), което е уредено в чл. 3, новата ал.11.</p>

<p>3.</p>	<p>Становище от СЪЮЗ НА РЪКОВОДИТЕЛИТЕ В СИСТЕМАТА НА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА В БЪЛГАРИЯ, получено по електронна поща на 16 ноември 2022 г. и чрез Евентис, вх. № 1103-308/ 15.11.2022 г.</p>	<p>Съюзът на работодателите в системата на народната просвета в България (СРСНПБ) намира следните предложени промени в проект за изменение и допълнение на Наредба №1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална класификация за ефективни, своевременни и предоставящи възможности за качествено провеждане и оценяване на изпитите за придобиване на ; професионална класификация , а именно:</p> <p>1. Регламентиране на образец на заявление за избор на начин за явяване на ЗДИППК, ДИППК и изпит за придобиване на професионална квалификация</p> <p>2. Синхронизиране на броя на изпитните сесии за ЗДИППК с тези за провеждане на ДЗИ;</p> <p>3. Оптимизиране на функциите на комисиите, ангажирани с подготовката, организирането и провеждането на изпитите;</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Чрез предвидените изменения и допълнения в чл.3 и чл.4 ал.1, ал.5 т.6, ал.9 т. 1, СРСНПБ счита, че е създадена възможност за: • регламентиране на образец на заявление за избор на начин за явяване на ЗДИППК, ДИППК и изпит за придобиване на професионална квалификация; • синхронизиране на броя на изпитните сесии за ЗДИППК с тези за провеждане на ДЗИ; • оптимизиране на функциите на комисиите, ангажирани с подготовката, организирането и провеждането на изпитите; <p>Относно причините, обуславящи промените, свързани с необходимост от:</p> <p>4. Ясно дефиниране на съдържанието на базата данни с въпроси за изпитния тест и начин за съставянето му;</p> <p>СРСНПБ изразява следното мнение:</p> <p>По отношение на проекта за изменение на ал. 9 т.2, СРСНПБ предлага след думите „изготвя за изпита по чл.1, ал.2, т. 1 и т.2" да се добави варианти на изпитен тест по всяка изпитна тема в съответствие със</p>	<p>Не се приема</p>	<p>В чл. 4, ал. 9, т. 2 изготвянето на писмен тест от комисията по чл.</p>
-----------	---	--	---------------------	--

съдържанието на НИП и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, като осигурява минимум три възможни варианта на тест.

Мотиви:

- Налични несъответствия с Националните изпитни програми за провеждане на държавен изпит за придобиване на степен на професионална квалификация , в частите И. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА 1.3. Матрица на писмен тест по всяка изпитна тема и VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ 4. Указание за разработване на писмен тест, а именно:

Всяка тестова задача задължително съдържа поне един глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши обучаваният, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор, за който се получават максимален брой точки съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва указание за работа, което включва целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него; описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях; продължителност на времето за работа с теста; начин на оценяване на резултатите от теста.

- Генерирането на база данни с въпроси за съставяне на изпитен тест по всяка изпитна тема изисква специализиран софтуер, с какъвто професионалните гимназии и ЦПО не разполагат. Това налага разработването и закупуването на такъв от всяка институция в системата на професионалното образование и обучение;
- Наличие на противоречие с цел №4 на проекта за изменение и допълнение на Наредба №1, съответно: Намаляване на административната тежест в училищата чрез оптимизиране и прецизиране дейностите на комисиите, ангажирани с подготовката, организирането и провеждането на изпитите - функциите на комисията по допускане до изпита се осъществяват от училищната зрелостна комисия при организирането и провеждането на ЗДИППК. Тъкмо обратното, освен инвестиране на средства за закупуването на специализиран софтуер, с каквито голяма част от институциите в системата на професионалното образование и обучение не разполагат, комисиите трябва да генерират както база данни от въпроси, така и база

4, ал. 1, т. 4 е обусловено от взетото решение на педагогическия съвет в училището и заявеното желание на учениците. След проведените обществени консултации е направено допълнение в текста на чл. 4, ал. 9, т. 4, като алтернативно е определен начина за съставяне на изпитния тест в деня преди изпита -чрез генериране с помощта на електронна платформа или съставяне чрез случаен избор от базата данни с въпроси.

данни с указания за работа и ключ за верните отговори на всеки изпитен вариант по всяка от осемнадесетте теми в Националните изпитни програми.

В чл.4, ал.9 т. 3, СРСНПБ счита, че не е удачно думите „национални изпитни програми¹“ да се заменят с „учебните програми, по които е проведено професионалното обучение“ поради наличие на явно противоречие с утвърдените със заповед на министъра на образованието и науката Рамкови програми А за начално професионално обучение с придобиване на първа степен на професионална квалификация, Рамкови програми Б за начално и продължаващо професионално обучение с придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация както и останалите Рамкови програми (както за ученици, така и за лица навършили 16-години и лица лишени от свобода) в частта ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ.

Мотиви:

- Професионалното обучение по рамкови програми А се завършва след полагане на държавен изпит за придобиване на професионална квалификация - по теория и практика на професията.
- Организацията и провеждането на държавните изпити се определят с наредба на министъра на образованието и науката.
- Държавните изпити за придобиване на първа СПК се провеждат по **национални изпитни програми**, утвърдени от министъра на образованието и науката.
- Професионалното обучение по рамкови програми Б се завършва след:
  - успешно завършен XI клас или XII клас;
  - успешно положен държавен изпит за придобиване на втора СПК.
- Държавният изпит за придобиване втора СПК се провежда в две части - по теория на професията и по практика на професията, по **национална изпитна програма**, утвърдена от министъра на образованието и науката, за училищата по изкуствата - от министъра на културата.

По **чл.4, ал.9, т.7 СРСНПБ** счита, че текста „член от комисията написва на дъската изпитната тема, датата, началото и края на изпита“ трябва да отпадне, а в **ал.7, т. 1** да се добави текст „написва на дъската изпитната тема, датата, началото и края на изпита“.

Не се приема

Чл. 4, ал. 9, т. 3 от проекта регламентира съставянето на изпитен тест за провеждане на изпита за придобиване на професионална квалификация по част от професията, както и за актуализиране или разширяване на придобита професионална квалификация в професионалното обучение. Разпоредбата е неотнормирана към държавния изпит за придобиване на степен на професионална квалификация, който се провежда по Национална изпитна програма съгласно чл. 36 от ЗПОО. В случая е приложима разпоредбата на чл. 37, ал. 2 от ЗПОО.

Не се приема

След общественото обсъждане е направена промяна и функцията се

		<p>Мотиви:</p> <p>При наличие на двама квестори в зала не е необходимо член на комисията по чл.4, ал.1, т.2 да ходи във всяка зала и да пише на дъската. Множеството задължения на комисията по чл.4, ал.1 т. 2 са регламентирани в ал.5.</p> <p>По отношение на измененията и допълненията на проекта на Наредба №1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, а именно:</p> <p>5. Детайлизиране на нормативната уредба по отношение на разработването на дипломен проект и осигуряване провеждането на защитата на дипломния проект, като единна теоретико-практическа разработка.</p> <p>СРСНПБ изразява следната позиция:</p> <p>В НИП, утвърдени със заповед на министъра на образованието и науката за провеждане на държавен изпит за придобиване на степен на професионална квалификация, в раздел III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ - ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА, т.2. Критерии и показатели за оценка на дипломния проект и неговата защита, ясно са разписани критериите за оценяване на теоретичната част на дипломния проект. В раздел IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА, т. 1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания са отразени указания за изпълнение на индивидуално практическо задание и критериите за оценяване. Липсват указания за оценяване на практическата част на дипломен проект, което позволява разработване и отразяване на такива в проекта на изменение и допълнение на Наредба №1.</p> <p>Мотиви:</p> <p>Разписаните в чл.9а ал.2 и ал. 3 на Наредба №1 от 19.02.2020 г. регламентират защитата на дипломния проект в теоретичната и практическата му част, без да са ясни критериите за оценяване на практическата част.</p> <p>В СППОО има професии, при които не е приложимо изпълнение на практическо задание, например професия „Помощник - треньор” .</p> <p>Разработването на дипломен проект и осигуряване провеждането на защитата на дипломния проект, като единна теоретико-практическа разработка, поставя въпроса защо теоретичната и практическата част се</p>	<p>Не се приема</p>	<p>осъществява от член на комисията по чл. 4, ал. 1, т. 2, като поредица от действията, необходими за организиране на изпита.</p> <p>В т. 2 от Раздели III и IV от Националните изпитни програми (НИП) за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация са определени критериите и показателите за защита на дипломния проект и критерии за оценяване</p>
--	--	---	---------------------	---

		<p>оценяват отделно. От друга страна предвид цел 3. Намаляване на административната тежест в училищата чрез оптимизиране и прецизиране дейностите на комисиите, ангажирани с подготовката, организирането и провеждането на изпитите на настоящия проект за изменение и допълнение на Наредба №1, отделното оценяване на двете части на дипломния проект значително обременява дейността на комисията по чл.5, ал.1, т.6.</p> <p>В § 9 , чл.9г , ал.1 не става ясно ако дипломният проект не е положен успешно в една от двете му части, на следващата изпитна сесия обучаемият дали се явява на защита на дипломния проект в неговата цялост или само в частта, която не е защитил.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>на индивидуалното практическо задание.</p> <p>На основание чл. 17, ал. 3 от Наредбата, когато изпитът за придобиване на професионална квалификация, включително и когато е проведен чрез защита на дипломен проект, не е положен успешно в една от двете му части, обучаваният може да се явява отново на съответната част от изпита без ограничение на възрастта му и броя изпитни сесии/дати до успешното ѝ полагане.</p>
<p>4.</p>	<p>Становище от инж. Мариета Апостолова Георгиева, Професионална гимназия "Проф. д-р Асен Златаров" – гр. Видин, Получено по електронна поща на 18 ноември 2022 г.</p>	<p>§ 2. В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p>1. В ал. 5, в т. 6 след думата „засекретява“ се добавя „и разсекретява“.</p> <p>Предложеното изменение не внася ред във функциите на комисията за подготовка и организиране на изпита (чл. 4 ал. 1 т.2) и комисията по подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията, (чл. 4 ал. 1 т.4). В така направеното предложение комисията по т.4, която включва с равни квоти работодатели, учители и представители на работниците и служителите трябва в изпитния ден да размножава и раздава билети, да влиза при учениците, да пише темата на дъската и т.н., което е недопустимо в общия контекст. Учители специалисти се оказват в деня на изпита пред учениците. Комисията по организиране следва да прекара целия ден в училището, за да изчака приемането на писмените работи. Липсва всякакъв аргумент функциите, изброени по-долу да се вменяват на комисията по</p>		

		<p>оценяване, освен ако не очакваме от нея да подпомогне учениците в разработването на изпитната тема или попълването на изпитния тест. Предлагам изменението да е: Добавят се нови т. 6, 7 и 8</p> <p>6. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) организира и присъства при тегленето на изпитната тема в деня на изпита по чл. 1. ад. 2. т. 2 и 3 за всяка специалност от професия, по която ще се полага изпит, и съставя протокол за изтеглената тема, в който вписва коя е изтеглената тема, името и фамилията на изтеглия темата, в коя зала и в колко часа я е изтеглил;</p> <p>7. размножава изпитните билети и/или изпитния тест в деня на изпита в присъствието на директора/ръководителя на обучаващата институция;</p> <p>8. раздава изпитния билет или писмени тест по същата изпитна тема на всеки обучаем в зависимост от заявеното му желание; член от комисията написва на дъската изпитната тема, датата, началото и края на изпита; (т.6 става т. 9).</p> <p>9. (нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) засекретява и разсекретява писмената работа на всеки ученик за задължителния държавен изпит съгласно правилата за информационна сигурност, утвърдени със заповед на министъра на образованието и науката.</p> <p>Не е премахнато недоразумението, което внася текста на чл. 4 ал.7 т.4 по отношение приемане на писмените работи на учениците от страна на квесторите. Предлагам да отпадне зачергания текст</p> <p>4. (нова - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) приемат писмените работи на учениците от задължителния държавен изпит и ги поставят в плик, без да го запечатват, и ги предават на председателя на комисията по подготовка и организиране на изпита заедно с протокола за дежурство;</p> <p>2. В ал. 9: б) т. 2 се изменя: „2. въз основа на решение на педагогическия съвет в училището и при писмено заявено желание на обучаемите в заявлението по чл. 3, ал. 11 изготвя за изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и т. 2 база данни с въпроси за съставяне на изпитен тест по всяка изпитна тема в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, като осигурява избор на всеки един въпрос в теста от минимум два възможни варианта“;</p>	<p>Приема се</p> <p>Приема се</p>	
--	--	---	-----------------------------------	--

		<p>Не става ясно кое налага педагогическият съвет да регулира начина на явяване е писмен тест след като останалите два варианта на избор са изцяло в ръцете на учениците. С предлаганото изменение на Наредбата в частта за изготвяне на тестовите варианти се премахва проблемния момент, а именно изискването изпитният тест да се генерира в деня на изпита след обявяване на изпитната тема от министъра, което е възможно само при наличие на електронна платформа в училището. При тази нова ситуация единственият аргумент правото за избор да е в ръцете на педагогическия съвет остава некомпетентността на учителите да създадат изпитен тест или тяхното нежелание да поемат подобен ангажимент. Нито едното, нито другото не следва да бъде поощрявано в системата на професионалното образование. Предлагам да отпадне текста въз основа на решение на педагогическия съвет</p> <p>г) т. 4 се изменя: „4. в деня преди изпита съставя чрез случаен избор от базата данни е въпроси изпитен тест по всяка тема от националната изпитна програма за провеждане на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2“; С оглед избягване на каквото и да е колебание как трябва да се тълкува случаен избор от база данни е въпроси (защото обичайно понятието база данни се свързва е електронна обработка на данни), предлагам формулировката: „ в деня преди изпита генерира с помощта на електронна платформа или съставя чрез случаен избор от базата данни е въпроси изпитен тест по всяка тема от националната изпитна програма за провеждане на изпита по чл. 1, ал. 2. т. 1 и 2.“</p> <p>д) в т. 6 думите „съставя и“ се заличават; Предложението за промяна е свързано е § 2. т. 2.</p>	<p>Не се приема</p> <p>Приема се</p> <p>Приема се</p>	<p>Изготвянето на писмен тест от комисията по чл. 4, ал. 1, т. 4 е обусловено от взетото решение на педагогическия съвет на училището и заявеното желание на учениците. Педагогическият съвет взема решение за определяне на писмения тест като начин на явяване на изпита с оглед спецификата на различните специалности от професии, които се изучават в училището. Запазено е правомощието на педагогическия съвет за определяне на писмения тест като начин на явяване на изпита, уредено в действащата Наредба.</p>
--	--	---	---	--

От тук следва да отпаднат задълженията по т.5, т.6 и т.7. Това са обичайни функции на комисията по чл. 4 ал.1 т. 2. и е неадекватно вменяването им на комисията по оценяване, която е доста по-сложна по състав.

§ 6. В чл. 9а се правят следните изменения и допълнения:

В ал.5 предложението е за добавяне на т.3 - проверява за правилното позоваване или цитиране на използваните източници при разработване на индивидуалното задание. Изискванията поне за правилно цитиране и използване на източници е важно да бъде спазено от учениците.

§ 9. В чл. 9г се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя:

„ (1) Учениците, които не са допуснати до защита на дипломен проект или които не са защитили успешно за следващата изпитна сесия могат да представят нова разработка на същата тема или да разработят дипломен проект по ново индивидуално задание.“;

Оставането на опция за ново задание създава противоречие със сроковете за изготвяне, връчване и изпълнение на индивидуално задание. Освен това внася неяснота относно това кой ще реши дали да има ново задание, кой ще го изготви, кой ще консултира ученика в краткия срок между лятната и есенната сесия.

Предлагам да отпадне маркираното в текста изречение.

§ 16. Тази наредба влиза в сила от учебната 2023-2024 година, с изключение на § 1, т. 1; § 2, т. 2 и т. 3, б. „б“ и „г“; § 3 и § 6, т. 2, б. „а“, които влизат в сила три дни след обнародването на наредбата в Държавен вестник.

Влизането в сила през настоящата учебна година само на тези изменения е абсолютно безсмислено. Това няма да реши никакъв съществен проблем, от съществуващите в наредбата. Освен това предстои промяна в ЗПОО, която е

Не се приема

Действащата разпоредба на чл. 9а, ал. 5, т. 2 от Наредбата урежда задължение на ръководителя консултант да осъществява контрол по отношение на самостоятелното изпълнение на индивидуалното задание от ученика.

Приема се

		<p>със срок следващата година. Тази промяна може да е свързана с промяна във философията и целия труд и време на много хора, изразходвани за обсъждане и формулиране на необходимите промени в Наредбата 1 с цел постигане качество и остават безсмислени.</p> <p>Предлагам: § 16. Тази наредба влиза в сила три дни след обнародването на наредбата в Държавен вестник, с изключение на § 4, т. 1.; които влизат в сила от 2023-2024 учебна година.</p> <p>Може да се предвиди отложено влизане в сила на целия § 4 в случай, че трябва да остане без промяна заповедта на министъра за датите през настоящата учебна година.</p>	Не се приема	<p>Предприетият подход за влизане в сила на част от промените в Наредбата осигурява предвидимост при организирането и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация за учебната 2022-2023 г., а влизането в сила на част от разпоредбите от учебната 2023-2024 година осигурява необходимото време на адресатите да се запознаят със съдържанието на изменителния акт, както и да предприемат действията за изпълнение на разпоредбите съгласно приетите промени.</p>
5.	<p>Становище от инж. Таня Михайлова, директор на НППТО „М. В. Ломоносов“, получено по електронна поща на 21 ноември 2022 г. и чрез Евентис, вх. № 0602-1282/ 21.11.2022 г.</p>	<p>1. В §1, т.4 със създаването на нова ал. 12 в чл. 3 се ограничава възможността на учениците да променят избора си от дипломен проект към изпитна тема/тест, когато не са се справили успешно през сесия май-юни на съответната учебна година. Очевидно е, че няма време за промяна в избора от изпитна тема/тест към дипломен проект, но невъзможността да изберат изпитна тема/тест след неуспешно полагане на изпит под формата на дипломен проект прави неравнопоставени учениците от професионалните гимназии спрямо тези</p>	Не се приема	<p>Направената аналогия с държавните зрелостни изпити (ДЗИ) е неотносима. При ДЗИ се избира учебен предмет за явяване, а при ЗДИППК начин на явяване - писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект. Въведеното изискване е</p>

		<p>от профилираните, които имат право да променят учебния предмет, избран на предходната сесия, за сесия септември. НИП за трета степен на ПК се състои от 18 теми и за два месеца е напълно възможно да се подготвят за следващата сесия в същата учебна година.</p> <p>2. Предложената промяна в § 2 относно чл. 4, ал. 9, т. 3 предполага различие в условията за провеждане на ДИППК за различните институции. Провеждането на изпит по учебни програми в ЦПО може да доведе до субективизъм и е неравнопоставеност спрямо учениците и обучаемите по професии в училищата.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>пропорционална и необходима мярка, с която се осигурява необходимото време на учениците за разработване и защита на дипломен проект в съответствие с чл. 9а, ал. 4 и ал. 8 и се гарантира равнопоставеността им при явяване на ЗДИППК</p> <p>Чл. 4, ал. 9, т. 3 регламентира изпита за придобиване на професионална квалификация по част от професията, както и за актуализиране или разширяване на придобитата професионална квалификация в професионалното обучение. Разпоредбата е неотнормирана към държавния изпит за придобиване на степен на професионална квалификация, който се провежда по Национална изпитна програма съгласно чл. 36 от ЗПОО. В случая е приложима разпоредбата на чл. 37, ал. 2 от ЗПОО.</p>
--	--	--	---------------------	--

		<p>3. Предложената промяна в § 9 по отношение на чл. 9г, ал.1 за разработване на дипломен проект по ново индивидуално задание влиза в противоречие със сроковете за подготовка и изработване на дипломен проект, когато е от сесия май-юни за сесия септември.</p> <p>4. Предложението в § 12 за промяна в чл. 12, ал. 1, т. 2 за максимален брой точки 100 при изпит за част от професията, където учебното съдържание е по-малко от това за степен на професионална квалификация е предпоставка за съставяне на изпитни задания, които няма да са издържани по отношение на съдържание и оценяването. Изкуственото приравняване на изпитите за различните степени на професионална квалификация към 100 точки противоречи на тяхната специфика и реализация.</p>	<p>Приема се</p> <p>Не се приема</p>	<p>Предложеното допълнение на чл. 12, ал. 1, т. 2 в проекта кореспондира с разпоредбата на чл. 13, ал. 1 от действащата Наредбата.</p>
<p>6.</p>	<p>Становище от Магдалена Станулова, постъпило по електронна поща на 24 ноември 2022 Г.</p>	<p>По § 1. Относно измененията и допълненията в чл. 3</p> <p>1. <u>Относно допълненията в чл. 3, ал. 2</u></p> <p><i>Предложение:</i></p> <p>Третото изречение да се промени така: „Изпитът е анонимен с изключение на изпита чрез защита на дипломен проект, като по всички специалности от професии във всички училища, осъществяващи професионална подготовка се провежда по изпитната тема, съответстваща на номера в националните изпитни програми.</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Логичното място на допълнението е в третото изречение. В изречението в което са добавени думите „като изпитът е анонимен“, касае организацията на изпита и създава известно объркване. Следвайки логиката на изреченията в първото се описват начините на провеждане на изпита, във второто организацията а третото - касае самия изпит.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Изискването за анонимност е въведено само при провеждането на ЗДИППК, с изключение на случаите на защита на дипломен проект, поради което систематичното място за регламентирането му е в чл. 3, ал. 2, изречение второ, както е в проекта на акт.</p>

		<p>Предлагам включеното ново понятие за анонимност на изпита да бъде развито и пояснено в наредбата или се направи нужната препратка.</p> <p>2. <u>Относно измененията в чл. 3, ал. 9</u></p> <p><i>Предложението да отпадне.</i></p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Включването на ал. 2, т. 1, която касае задължителния държавен изпит за придобиване на професионална квалификация в професионалното образование, противоречи на разпоредбите на чл. 8, ал. 6, б. „б“, чл. 11, т. 1, б. „в“ и т. 5, б. „б“ за професионално обучение на ученици със специални образователни потребности чл. 12, т. 1, б. - за лица с увреждания от Закона за професионалното образование и обучение и възможностите. Възможностите за професионално обучение на ученици със специални образователни потребности и за лица с увреждания са само за придобиване на I СПК (степен на професионална квалификация) или придобиване на квалификация по част от професията – Рамкови програми А и Д.</p> <p>Разпоредбата на чл. 3, ал. 9 касае Държавния изпит за придобиване на I СПК или изпита за придобиване на професионална квалификация по част от професията.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложеното изменение на разпоредбата гарантира равнопоставеност на учениците със СОП при полагането на ЗДИППК, аналогично с подхода при провеждането на ДЗИ.</p>
		<p>3. <u>Относно допълнението в чл. 3, създадената нова ал. 11</u></p> <p><i>Предложението да отпадне.</i> По-добре да се редактира съществуващия чл. 11</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Промяната не е по същество. Редакцията „най-късно три месеца след началото на учебната година“ визира датата 15 декември като краен срок. Почти същото значение има и текста „най-късно пет месеца преди всяка изпитна сесия“, в зависимост от определената със Заповед на министъра на образованието и науката крайния срок за подаване на тези заявления е 18 –</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Всички категории обучаеми (зрелостници, ученици, ученици със СОП, лица навършили, 16 години и лица навършили, 16 години с увреждания) са поставени при еднакви условия по отношение на срока за подаване на</p>

		<p>20 декември. Нищо не се променя а води до нарушаване на едностилието в последващото изложение на наредбата, какво се прави пет месеца, четири месеца, три месеца преди датата на изпита.</p> <p>Направеното предложение води до заблуда. Обединяването на всички изпити по чл. 1, ал. 2 от Наредбата и смесването в една разпоредба на всички изпити води до липса на ясното им разграничаване относно категориите обучаеми (зрелостници, ученици, ученици със СОП, лица навършили, 16 години и лица навършили, 16 години с увреждания.</p> <p>Въвеждането на новото понятие „зрелостници“ е добре да се поясни или направи препратка към мястото където то е пояснено, още повече, че в началото на учебната година те още не са зрелостници.</p> <p>4. <u>Относно допълнението в чл. 3, създадената нова ал. 12</u></p> <p><i>Предложението да отпадне.</i> По-добре да се редактира съществуващия чл. 3, ал. 11</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Исключително дискриминационен текст. ДЗИ по предмет, може да се сменя всяка сесия, кое налага тази възможност да се отнеме на учениците обучавани за придобиване на професионално обучение? Единствено учениците избрали да сменят начина за явяване на изпита със защита на дипломен проект, поради липса на 5 месечния срок за възлагане и разработка, не могат да направят това за септемврийската изпитна сесия на текущата година.</p> <p>Няма никакъв организационен проблем за септемврийската сесия да се смени избора при всички останали варианти – от защита на дипломен проект на изпитна тема или тест, от тест на тема или от тема на тест.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>заявление за избор на начина за явяване на изпита - писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект. Понятието „зрелостници“ е ясно дефинирано в чл. 132, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование.</p> <p>Направената аналогия с ДЗИ е неотнормирана. При ДЗИ се избира учебен предмет за явяване, а при ЗДИППК начин на явяване - писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект. Въведеното изискване е пропорционална и необходима мярка, с която се осигурява необходимото време на учениците за разработване и защита на дипломен проект в съответствие с чл. 9а, ал. 4 и ал. 8 от Наредбата и се гарантира равнопоставеността им при явяване на ЗДИППК</p>
--	--	--	---------------------	---

5. Относно „Досегашната ал. 11 става ал. 13 и се изменя така:“

Предлагам следната редакция съществуващия чл. 3, ал. 11:

(11) Допускане до изпит по чл. 1, ал. 2 и избор на начин за явяването на изпита

т.1 Учениците от последния гимназиален клас, които желаят да бъдат допуснати до изпит, както и за избор на начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2, т.1 - писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект за придобиване на професионална квалификация, подават заявление до директора на училището, в което се обучават (приложение № 1), за първата изпитна сесия на текущата учебна година, когато желаят да се явят на изпит най-късно пет месеца преди юнската изпитна сесия.

т. 2 Зрелостниците, които желаят да бъдат допуснати до изпит, както и за избор на начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2, т.1 – с изключение на защита на дипломен проект за придобиване на професионална квалификация, подават заявление до директора на училището, в което се обучават (приложение № 1), за всяка следваща изпитна сесия, когато желаят да се явят на изпит най-късно два месеца преди септемврийската и януарската изпитни сесии.

т. 3 Зрелостниците, които желаят да бъдат допуснати до изпит, както и за избор на начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2, т.1 – защита на дипломен проект за придобиване на професионална квалификация, подават заявление до директора на училището, в което се обучават (приложение № 1), за всяка следваща изпитна сесия, когато желаят да се явят на изпит най-късно пет месеца преди съответната изпитна сесия.

т. 4 Обучаемите, които желаят да бъдат допуснати до изпит по чл. 1, ал. 2, т.2 и 3 за придобиване на професионална квалификация, подават заявление до директора/ръководителя на обучаващата институция, в която се обучават (приложение № 1), за всяка изпитна сесия/дата, когато желаят да се явят на изпит. Заявленията се подават най-късно два месеца преди всяка изпитна сесия, в която учениците желаят да се явят на изпит Сроктът за подаване на заявление за допускане до изпитите по чл. 1, ал. 2, т. 2 и 3 се

Не се приема

Предложеното разграничение поставя в неблагоприятно положение учениците, които желаят да бъдат допуснати до изпит чрез защита на дипломен проект поради липса на 5 месечен срок между сесиите май-юни и август-септември, което води до невъзможност за явяването им на две последователни изпитни сесии. По отношение на останалите категории обучаеми се предлагат разнородни и немотивирани срокове, които биха довели, както до различно третиране на обучаемите, така и до административно-организационна тежест за институциите, провеждащи изпити за професионална квалификация. В предложението проект на акт е направено ясно разграничение между заявлението за избор на начина за явяване на изпита - писмена работа по изпитна тема, писмен

определя със заповед на директора/ръководителя на обучаващата институция.

Мотиви:

Ясно разграничаване на отделните групи обучаеми.

По § 2. Относно измененията и допълненията в чл. 4

Предложение:

1. В ал. 1,

а) По т.1 предложението да се допълни с думата „може“ и да стане:

„която за допускане до задължителните държавни изпити за придобиване на професионална квалификация може да е училищната зрелостна комисия по чл. 83, ал. 4, т. 3 от Наредба № 11 от 2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците (обн. ДВ, бр. 74 от 2016 г.);“

Мотиви:

тест или защита на дипломен проект и заявлението за допускане до ЗДИППК. Срокът за подаване на заявлението за избор на начина за явяване е еднакъв за всички категории обучавани, което е предпоставка за равнопоставеност. Срокът за подаване на заявлението за допускане до ЗДИППК на основание чл. 7, ал. 2 от Наредбата се определя със заповед на министъра на образованието и науката и е синхронизиран със сроковете за подаване на заявления за допускане до ДЗИ, което води до намаляване на административната тежест.

Не се приема

Функциите на комисията по допускане до изпита се осъществяват от училищната зрелостна комисия при организирането и провеждането на ЗДИППК, което води до

		<p>Комисията за допускане до изпит в училище допуска до всички изпити по чл.1, ал. 2. Отделяйки задължителните държавни изпити за придобиване на професионална квалификация, това може да доведе до създаване на 2 или повече комисии в училище за допускане, защото една част от учениците ще се явяват на ДИППК за придобиване на I или II СПК или на изпити за придобиване на квалификация по част от професията в зависимост от възможностите дадени от Рамковите програми и учебния план. Вместо да се облекчи работата на комисията, ще се създадат предпоставки за пропуски и грешки. Най-добре е да се даде възможност на директора на училището да прецени и състави комисия в зависимост от спецификата на училището.</p> <p><u>б) по т.5 предложението да отпадне.</u></p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Когато в едно училище зрелостниците и учениците се явяват на различни начини на изпит по чл. 1, ал. 2 най-често едни са комисииите, които провеждат и оценяват практическите части от изпита, който най-често се провежда при работодатели или в учебни работилници, лаборатории и др. Основната цел на професионалното образование и обучение е да подготви кадри за бизнеса, а обикновено учителите и преподавателите по практика са хората осъществяващи тази връзка и комуникация. Защита на дипломния проект в практическата част не би трябвало да е изключение. Няма забранителни текстове, касаещи състава на комисииите, че не могат да включват едни и същи учители. В правото на директора е да определи състава на комисииите, още повече, че при всички положения двете части на изпита се провеждат на две или повече различни дати и се съставят отделни с различни формати протоколи от оценяването. Обединяването на комисията може да доведе до заблуда, че изпита може да се организира в един ден и оценките да се оформят в един протокол.</p> <p><u>в) по т. 6 предложението да отпадне.</u></p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>намаляване на административната тежест в училищата при подготовката, организирането и провеждането на изпитите. Чл. 4, ал. 1 , т. 1 се отнася само до ЗДИППК, при който се използва училищната зрелостна комисия.</p> <p>Настоящият проект на акт осигурява провеждането на защитата на дипломния проект - единна теоретико-практическа разработка, включително и като регламентира защитата да се извършва пред една комисия - комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломния проект в теоретичната и в практическата част. Постига се оперативна оптимизация на работата на комисията.</p> <p>Мотивът за неприемане е същият, както относно</p>
--	--	---	---	--

		<p><i>Мотиви:</i> същите като по т. б</p> <p><u>3. В ал. 9:</u></p> <p><u>По г) по т. 4</u> – да останат текстовете свързани със-съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, посочени в нея и да стане така:</p> <p>„4. в деня преди изпита съставя чрез случаен избор от базата данни с въпроси изпитен тест по всяка тема от националната изпитна програма за провеждане на изпита по <u>чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2</u> в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, посочени в нея;“</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Този текст е пояснителен и акцентира върху изискванията на НИП за брой, вид и тежест на въпросите в теста. Оставяйки само текста за „изпитен тест по всяка тема от националната изпитна програма“, може да доведе до заблуда и всеки да си прави избор на въпроси от базата данни, без да се съобразява с изискванията, определени в НИП.</p> <p><u>По 4. в ал. 10 се правят следните изменения:</u></p> <p><i>Предложение:</i> предложените по-долу цитирани промени а), б) и в) да отпаднат</p> <p>а) в т. 1 думите „или защитата на дипломните проекти в практическата част“ се заличават;</p> <p>б) в т. 2 думите „или защитата на дипломните проекти в практическата част“ се заличават;</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>предложението по чл. 4, ал. 1, т. 5</p> <p>В чл. 4, ал. 9, т. 2 от Наредбата е пояснено, че базата данни съдържа въпроси за съставяне на изпитен тест по всяка изпитна тема в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, като осигурява избор на всеки един въпрос в теста от минимум два възможни варианта. Повторението на частта от текста и в чл. 4, ал. 9, т. 4 от Наредбата е излишно.</p> <p>Настоящият проект на акт осигурява провеждането на защитата и оценяването на дипломния проект като единна теоретико-практическа разработка, във връзка с което дейностите се</p>
--	--	---	---	--

		<p>в) в т. 4 думите „или в случаите по чл. 2, ал. 5 за защитата на дипломните проекти в практическата част,“ се заличават</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Вменяване на задълженията свързани и с практическата част само на една комисия за защита на дипломните проекти би довело до пренатоварване на определени учители и сформирание на големи комисия. Никъде не е вменено задължение на директора да формира комисия от едни и същи учители. В НИП на определени професии има зададени критерии за владеене на чужд език, което не е обект на защитата на дипломния проект в теоретичната част. Цялата комисия трябва първо да оцени едната част от изпита и след това другата. По-голяма мобилност и вариативност би се осъществила по-график успоредно да протичат и двете части на изпита с различни ученици. Докато едната група ученици от класът е на защита, другата спокойно може да е на практическата част от изпита. В противен случай ако целия клас избере защита на дипломен проект всичките 26 ученици трябва да изчакат първо да приключи едната част от изпита и след това да започне втората, вместо в рамките на сесията това да стане по удобен за всички начин. Има училища в които обучението по няколко паралелки се осъществява по една специалност от професия. Ако приемем условно, че един ден на защита се явяват 13 – 15 ученици, то в рамките на изпитната сесия може и да не се вместят всички ученици, което би създавало излишно напрежение. В други училища обучението се осъществява обучение по 1 или 0,5 паралелки. Как тогава ще се определи една комисия за изпита чрез защита на дипломен проект?</p> <p>Обединяването на комисията може да стане след задълбочен анализ на мнения и препоръките на директори на училища от различни населени места с различен брой ученици в училище и обучение по различни или еднакви специалности от професии.</p> <p><u>По т. 5. В ал. 11 се правят следните допълнения:</u></p> <p><u>а) в т. 3 след думата „теоретичната“ се добавя „и практическата“;</u></p>	<p>осъществяват от една комисия.</p> <p>Приема се частично</p>	<p>Направена е нова редакция на чл. 4, ал. 11, т. 3, съответстваща на промените в акта, които</p>
--	--	--	--	---

		<p><u>б) в т. 4 след думата „теоретичната“ се добавя „и практическата“;</u> <i>Предложение:</i> Съществуващите текстове да не се променят. <i>Мотиви:</i> Практическата част е изпълнение на практическа задача и оценяването в съответствие с критериите, няма как да се оцени със задаване на въпроси, това е абсурд. По време на практическата част от изпита се проверяват и оценяват умения, които не се преразказват, а се изработват. Могат да се задават уточнителни въпроси, но практически изпит само с въпроси противоречи на чл. 27, ал. 6 от ЗПОО, относно подготовка за всяка професия, която включва теория и практика на професията във връзка с чл. 29 – 31 от ЗПОО, където са определени видовете практическо обучение, местата където то се провежда и организацията му. Съвсем логично е това да е основата и при провеждане на изпита в практическата му част, а това съвсем не включва само отговори на въпроси.</p> <p><u>б. В ал. 13, в т. 1</u> <i>Предложение:</i> Да се допълни и с окончателната оценка от изпита с качествен и количествен показател и стане така : „1. вписва в протокола за придобиване на професионална квалификация брой точки от изпита - частта по теория на професията, брой точки от изпита - частта по практика на професията, окончателен брой точки от изпита и окончателната оценка от изпита с качествен и количествен показател; <i>Мотиви:</i> С цел намаляване на административната тежест и броя протоколи всички данни на всеки ученик да се въведат в един протокол</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>осигуряват защитата на дипломния проект като единна теоретико-практическа разработка.</p> <p>Текстът на чл. 4, ал. 11, т. 4 от проекта е в съответствие с другите промени в акта, които осигуряват защитата на дипломния проект като единна теоретико-практическа разработка.</p> <p>Вписването на окончателната оценка от изпита с качествен и количествен показател е уредено в чл. 4, ал. 13, т. 2 от действащата Наредба.</p>
--	--	---	---	--

		<p>По § 3. В чл. 5 се създава ал. 6:</p> <p><i>Предложение:</i> По-лесно би било, да се допълни чл. 5, ал 5 и текстът да придобие следния вид:</p> <p>„(5) Не се оценява изпитна работа на обучаем, отстранен от изпит в случаите по ал. 3 или за която е установено нарушаване на изискванията за анонимност. В този случай квесторите или членовете на съответната комисия, която е установила нарушението на анонимността, съставят протокол, описващ нарушението, и го подписват заедно с директора на училището или с председателя на съответната комисия.“</p> <p>Въведеното понятие „изисквания за анонимност“, е добре да се развие. Или по логика на ал. 3 или да се препрати към нормативен или поднормативен акт където е определено.</p> <p>По § 4. В чл. 7 се правят следните изменения:</p> <p><u>По 1. В ал. 1:</u></p> <p>Предложение:</p> <p>а),а думата „три“ се заменя с „две“; - да отпадне</p> <p>б) т. 3 се отменя; - да отпадне</p> <p>Предложените текстове да отпаднат</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Какви анализи и факти определят необходимостта от предложените промени? Изключително дискриминационна промяна, която би довела до невъзможност за придобиването на професионална квалификация или средно образование още през януари и реализиране на пазара на труда. Ако по някаква причина на даден ученик е положил успешно ДЗИ и едната част</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Чл. 5, ал. 5 от Наредбата се отнася до всички обучаеми, които полагат изпит за придобиване на професионална квалификация, а изискването за анонимност е въведено само при провеждането на ЗДИППК, с изключение на изпита чрез защита на дипломен проект, поради което тази специфична хипотеза за неоценяване на изпитната работа е обособена в отделна ал. б.</p> <p>Чрез премахване на изпитната сесия през януари се постига синхронизиране на броя на изпитните сесии за провеждане на ЗДИППК с изпитните сесии за провеждане на ДЗИ, като същевременно се намалява и административната тежест в училищата. В</p>
--	--	--	---	--

от ДИПК, а му остава само другата част от ДИПК и през януари я положи успешно, то този ученик ще изпълни всички условията на закона за придобиване на средно образование и на професионална квалификация. Кое дава основание да го лишим от тази възможност? Тази сесия дава възможност и на учениците в СФО, на не явилите се или неуспешно издържали едната част от изпита да не могат да приключат януари и да започнат работа по специалността още 6-7 месеца. Тази сесия дава възможност и на учениците от 11 и 12 клас обучавани по специалности по професии на които рамковите програми по чл. 11 от ЗПОО и учебният план дават възможност за придобиване на СПК след успешно завършен 10 или 11 клас да се явят съответно на изпит за придобиване на I или II СПК. Януарската сесия се ползва и от професионалните колежи със срок на обучение 1,5 или 2,5 годишен срок на обучение. Януарската сесия може да отпадне след задълбочен анализ на броя на явилите се ученици и пропуснатите ползи за ученици и зрелостници.

По § 5. В чл. 9, в ал. 1 думите „по чл. 3, ал. 11“ се заличават.

Ако се приеме горе посочената редакция, тази промяна не е нужна

§ 6. В чл. 9а се правят следните изменения и допълнения:

По т. 1. Алинея 3 се изменя:

Предложение: предложената редакция да отпадне.

Мотиви:

Това би довело до изключителна неравнопоставеност на учениците избрали останалите форми на изпит. Учениците избрали защита на дипломен проект ще бъдат привилегирани. Те 5 месеца ще се готвят по една тема и по това съдържание ще се оценяват техните умения. Думата „**може**“ дава възможност всяко училище в зависимост от спецификата на професията и специалността да определи доколко приложимо е. Има специалности от

чл. 10, ал. 4 от Наредбата е посочено, че държавният изпит за лица, навършили 16 години, обучавани за придобиване на първа, втора, трета и четвърта степен на професионална квалификация, се полага в сесии, определени от училището или професионалния колеж.

Не се приема

Липсват конкретни мотиви.

Не се приема

С проекта на акт се създава по-голяма яснота и еднаквост при прилагането на чл. 9а, ал. 3 за провеждане и оценяване на защитата на дипломния проект в практическата част.

професии, където теоретичната разработка на дадена тема е чисто техническо изложение, докато изпита в частта му по практика е реално действие на изпълнител. Чисто формалното обединяване на двете части на изпита е недопустимо. Всяка част от обучението формира специфични компетентности и е добре те подобаващо да бъдат оценени. Ще дам един опростен пример – ученик от 12 клас, специалност „Електродомакинска техника“ 5 месеца се готви и пише само за хладилници и фризери, докато неговите съученици избрали тема или тест учат за всичките електроуреди. Оценени са успешно и завършват и започват работа. Вие кой техник бихте избрали за Вашия ремонт на пералня? Този, който знае из основи всичко за хладилниците, за което е оценен по теория и практика или онзи техник, който познава и може да ремонтира всички електродомакински уреди. Добре е в зависимост от специалността в училище да преценят, кой на какво точно индивидуално практическо задание да се яви.

б) в т. 4 след думата „задачи“ се добавят думите „свързани с темата на дипломния проект и“;

Предложение: - да не се променя съществуващия текст в наредбата

Мотиви - по-горе

По § 7. В чл. 9б да се направи още едно изменения и текстът да стане:

Предложение по ал. 1, В първото изречение думата „един“ да се замени с „минимум двама“, а във второто изречение думите „чл. 7, ал. 4“ се заменят с „чл. 7, ал. 3“;

Мотиви:

Недопустимо е съдбата на ученика да се оставя в ръцете на само един рецензент. Винаги е възможно да възникнат непредвидени обстоятелства, които да лишат ученика от възможността да се яви на изпит за съответната изпитна сесия. Какво би станало, ако ден преди срока за представяне на рецензията, рецензента се разболее? А може би по някакви лични подбуди,

Не се приема

С проекта на акт се създава по-голяма яснота и еднаквост при прилагането на чл. 9а, ал. 3 за провеждане и оценяване на защитата на дипломния проект в практическата част.

Не се приема

Обективното оценяване на ученика е гарантирано в чл. 9б, ал. 4 от Наредбата, съгласно който когато заключението в рецензията е с мнение за недопускане до защита, дипломният проект задължително се преглежда и оценява от

		<p>подходи негативно към разработката, значи ли това, че ученикът ще успее да отиде на защита чак януари другата година. Хипотетично е възможно директорът на училището да издаде нова заповед и да назначи нов рецензент, но за краткия срок за рецензиране, който може да гарантира качеството на рецензията.</p> <p>По § 9. В чл. 9г се правят следните изменения:</p> <p><u>По 1. Алинея 1 се изменя:</u></p> <p>„ (1) Учениците, които не са допуснати до защита на дипломен проект или които не са защитили успешно за следващата изпитна сесия могат да представят нова разработка на същата тема или да разработят дипломен проект по ново индивидуално задание.“;</p> <p><i>Предложение:</i></p> <p>Да остане съществуващия текст на наредбата. Предложението за промяна да отпадне.</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Кой ще определи условията за избора на ученика за следващата сесия – нова разработка на старата тема или нова тема? За разработване на нова тема са необходими 5 месеца. Ограничават се учениците от възможността да се явят и успешно положат практическата част на изпита. Чрез това изречение се разширява обхвата на ЗПОО където няма изричен текст, че двете части на изпита са пред една комисия и се полагат успешно в една сесия. От предложения текст излиза, че ако ученикът не издържи някоя от двете части след това трябва да се явява отново на целия изпит. Пишейки общо защита на дипломен проект, без да се упомене частта, това автоматично значи целия изпит.</p> <p><u>По 2. Алинея 2 се изменя:</u></p> <p><i>Предложение:</i></p> <p>Да остане съществуващия текст на действащата наредба. Предложението за промяна да отпадне.</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломния проект, която ще провежда изпита.</p> <p>Предложеното изменение в проекта гарантира равнопоставеност на учениците при явяването им на следващи изпитни сесии и с него се премахва субективната преценка на комисията по чл. 4, ал 1, т. 6. Хипотезата за неполагане на изпита в една от двете му части е изрично уредена в чл. 17, ал. 3 от действащата Наредба.</p> <p>Текстът на чл. 9г, ал. 2 урежда правната възможност за явяване на изпит чрез защита на</p>
--	--	---	---	--

		<p style="text-align: center;"><i>Мотиви:</i></p> <p>Лишава се ученикът от възможност да доработи и доразвие своя дипломен проект. Може да не му е стигнало времето или нещо друго да се е случило. Кое налага автоматичната смяна на темата. Това би довело до нови 5 месеца и невъзможност ученикът да се яви на септемврийската или януарска изпитна сесия.</p> <p><u>По точки 3. Алинея 3</u> се отменя;</p> <p><u>4. Алинея 4</u> се отменя;</p> <p>Предложение: Да останат съществуващите текстове на действащата наредба.</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Липсва изцяло мисълта за равнопоставеността и правата на ученика. Всички останали могат да сменят своя избор за ДЗИ и за ДИППК от предмет или от форма във форма, а този не. Кое налага отменянето на разрешени от Наредбата права? Минали са само две изпитни сесии от прилагането на Наредбата, та толкова кардинално да се търсят промени за ограничаването правата на учениците. Какви и колко изследвания и анализи или създадени негативни ситуации са се създали за да правим тези промени?</p>	<p>Не се приема</p>	<p>дипломен проект на следващи сесии за учениците, които са допуснати до защита, но не са се явили. Периодът от три последователни сесии е достатъчен за успешна защита на дипломния проект. Изложените мотиви за лишаване на ученика от възможността „да доработи и доразвие своя дипломен проект“ не съответства на текста на чл. 9 г, ал. 2, съгласно който ученикът вече е допуснат до защита на дипломния проект.</p> <p>Направената аналогия с Държавните зрелостни изпити (ДЗИ) е неотносима. При ДЗИ се избира учебен предмет за явяване, а при ЗДИППК начин на явяване - писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект. Въведеното изискване е пропорционална и необходима мярка, която се осигурява необходимото на</p>
--	--	--	---------------------	---

		<p>По § 10. В чл. 10, в ал. 3 думите „в сесиите и на датите по чл. 7“ се заменят с „на дати,</p> <p><i>Предложение:</i></p> <p>Да остане съществуващия текст на действащата наредба.</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>Това значи, че всички ДИППК, без свързания с придобиване на средно образование „Задължителен ДИППК“ във всяко училище ще се провеждат по различно време. Къде отива единността на изпита, момента на съпоставимост на резултатите. Това са ученици и датите се определят в зависимост от началото и края на учебната година. За ЦПО и колежите е друг въпрос. Вместо да се върви към единни дати за изпити с тема № теглена в МОН за всички СПК в училищната система, то идентичен държавен изпит за придобиване на СПК, случайно приемайки прилагателно „задължителен“ правим разграничаване на различни изпити за професионална квалификация. Изпитът е един и същ и условията за придобиване на средно образование и професионална квалификация трябва да са едни. Да за да придобиеш диплома трябва да си взел задължително в единство ДЗИ и ДИППК, но това не прави този изпит различен от всички останали за придобиване на СПК.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>учениците време за разработване и защита на дипломен проект и се гарантира равнопоставеността им при явяване на ЗДИППК</p> <p>В направеното предложение се смесват понятията ЗДИППК и ДИППК. Действащата разпоредба на чл. 10, ал. 3 от Наредбата урежда държавните изпити за придобиване от учениците на първа и втора СПК. Проектът на акта предвижда децентрализиран подход при определяне на датите за ДИППК от директорите с оглед конкретните условия в училището и спецификата на професиите, по които ще се провеждат изпитите.</p>
--	--	---	---------------------	--

		<p>По § 11. В чл. 11, в ал. 2 думите „или професионалният колеж“ се заличават, а думите „са закрити или преобразувани“ се заменят с „е закрито или преобразувано“;</p> <p><i>Предложение:</i></p> <p>Да остане съществуващия текст на действащата наредба.</p> <p><i>Мотиви:</i></p> <p>И какво правим със закритите или преобразувани професионални колежи? Къде лице със загубено или унищожено свидетелство за СПК ще може да си потърси дубликат, или от къде може да намери информация за да продължи и приключи своето обучение?</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Чл. 11, ал. 2 от Наредбата касае изпита за придобиване на професионална квалификация по част от професията, както и за актуализиране или разширяване на професионалната квалификация в професионалното обучение, респ. рамкови програми Д и Е. А съгласно чл. 23а от ЗПОО професионалните колежи осъществяват професионално обучение на лица, навършили 16 години, за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по рамкова програма Г. Не е предмет на уреждане в тази наредба издаването на дубликат на изгубено или унищожено свидетелство за СПК.</p>
		<p>По § 12. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:</p> <p><u>По 1. Алинея 1</u></p> <p><i>Предложение:</i></p> <p>Да остане съществуващия текст на действащата наредба.</p> <p><i>Мотиви:</i></p>	<p>Не се приема</p>	<p>С изменението на текста проектът на акта осигурява възможност за по-голяма гъвкавост при определяне на</p>

		<p>За учениците са изпитни сесии, а не дати. Рамковите програми предвиждат разнообразни варианти за придобиване на квалификации, но изпитите за учениците винаги са съобразени с изпитните сесии.</p> <p>По § 14. В чл. 15а се правят следните изменения:</p> <p>Ако се приемат по-горе направените предложения текстовете и тук трябва да се редактират.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>датите от директора на училището за изпита за придобиване на професионална квалификация от учениците по част от професията.</p> <p>Липсват конкретни мотиви и предложения за т.н. редакционни промени. Промените в чл. 15а, ал. 2 и 3 са в съответствие с дефинирането на дипломния проект като теоретико-практическа разработка и с останалите промени във връзка с това.</p>
<p>7.</p>	<p>Становище от учители по професионална подготовка, постъпило по електронна поща на 24 ноември 2022 г.</p>	<p>При заявено желание на учениците за изпит чрез тест, комисията има задължение да изготви база данни с въпроси и да генерира тест в деня, преди изпита. Учителите по 1 специалност в училище са 3 или 4.</p> <p>Същите трябва да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бъдат рецензент на дипломен проект; - Участват в комисия по подготовка, провеждане и оценка на част по Практика; - Подготвят изпитни билети по изпитна тема; - Изготвят банка с въпроси за изпитен тест по всички теми от националната изпитна програма. 		<p>Липсва конкретно предложение за прецизиране и/или промяна на текст в проекта. В чл. 4, ал. 9, т. 2 от проекта изготвянето</p>

		<p>Това е трудно за осъществяване. Също така води до неравнопоставеност при изпита на ученици от различните училища. Трудно е да се контролира как са изготвени тестовете и колко отговарят на критериите. Говорим за ЗДИППК, не сме обучени за разработване на тест на такова високо ниво, не сме уверени в качеството му.</p> <p>Предлагаме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ПС да запази решаващата си роля за изборът на вида на изпит - тема или тест. - Тестовете да бъдат изготвяни от екипи, с участие на представители на МОН на национално ниво. 	<p>Не се приема</p>	<p>на писмен тест от комисията по чл. 4, ал. 1, т. 4 е обусловено от взетото решение на педагогическия съвет в училището и заявеното желание на учениците. След проведените обществени консултации е направено допълнение в текста на чл. 4, ал. 9, т. 4, като алтернативно е определен начина за съставяне на изпитния тест в деня преди изпита -чрез генериране с помощта на електронна платформа или съставяне чрез случаен избор от базата данни с въпроси.</p>
<p>7.</p>	<p>Становище от Наташа Грунева – Директор на Софийска гимназия по архитектура, строителство и геодезия „Христо Ботев“ - гр. София, постъпило по електронна поща на 24 ноември 2022 г.</p>	<p>1. Алинея 3 се изменя: „(3) Защитата на дипломния проект в практическата ѝ част е изпълнение на практическо задание, свързано с темата на дипломния проект и неговото представяне пред комисията по чл. 4, ал. 1, т. 6.“</p> <p>1. Дипломният проект се разработва в периода м. януари - м. април, а някои учебни дисциплини се преподават все още в този период (напр. „Пътища и съоръжения“, „Стоманобетонни и стоманени конструкции“, „Строителна дейност и контрол“).</p> <p>2. Нещо повече: часовете, в които учениците получават практически знания и умения (напр. „Градоустройство и архитектурно проектиране“, „Стоманобетонни и стоманени конструкции“, „Организация на строителството“) са през П-я учебен срок, т.е. по времето когато би трябвало да се разработва дипломния проект (вкл. в практическата му част). Противоречащо на логиката е, да се задава практическа задача в дипломния</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Липсва конкретно предложение за прецизиране и/или промяна на текста.</p>

		<p>проект, ПРЕДИ да е преминало обучението в учебните часове.</p> <p>3. Получава се известно дублиране между дипломния проект в практическа част и изпита в част по практика на професията. Така не са равнопоставени: 1 - писменият изпит по тема от НИП ; 2 - писменият тест по тема от НИ11; 3 - защитата на дипломния проект.</p> <p>4. Всеизвестно е, че има теми, които са благодатни откъм практическата си част, както и обратното. Така, че ако темите, които се задават в практическата част трябва да следват теоретичната част на дипломния проект, то се ОГРАНИЧАВА обхвата на темите, които ръководителите могат да зададат на учениците.</p>		
1	<p>Становище от Ружка Генова - Директор на Спортно училище „Васил Левски“ – Пловдив, получено по електронна поща на 25 ноември 2022 г.</p>	<p>1.Предлагаме: в „<i>Приложение 2</i> към чл. 4, ал. 3“ при деклариране по т.1 да се добавят думите „в обучаващата институция“, а именно: 1. Не съм родител, настойник, попечител или лице, което полага грижи за обучаван, в обучаващата институция който ще полага изпит по чл. 1, ал. 2. Мотивите ни са обусловени от това, че в чл.4, ал.3 (доп - ДВ, бр.101 от 2021) е разписано“ „Родителите, настойниците, попечителите или лицата, които полагат грижи за обучавани, които ще полагат изпит по чл. 1, ал. 2, не могат да бъдат квестори, учители-консултанти/преподаватели-консултанти, ръководители консултанти или да участват в състава на комисиите по ал. 1 в училището, в което се обучават децата им/в обучаващата институция, в която се обучават лицата, навършили 16 години. Всеки квестор, учител-консултант/преподавател-консултант, ръководител консултант или член на комисия по ал. 1 удостоверява обстоятелството е декларация по образец, утвърден от министъра на образованието и науката (приложение № 2).“, но в съответното <i>Приложение 2</i> те декларират обстоятелството, че не са родители на зрелостници и заедно е правилата за информационна сигурност, това поражда страх в декларатора за подаване на некоректни данни при обстоятелство, че е родител на зрелостник в друго училище.</p>	Приема се	

		<p>2. Предлагаме да се допълни чл.4, ал.8 „а за спортните училища и по вид спорт“, а именно: „Съставът на комисиите по ал. 1, т. 4, 5 и 6 се определя в съответствие е за всяка специалност от професия, по която ще се полага изпит.“, със текста „а за спортните училища и по вид спорт.“</p> <p>Мотивите ни са: За спортните училища професията е една, „помощник-треньор по вид спорт“, затова в комисията като членове се включват специалисти по различен вид спорт, като оценяването е съобразено е заложените знания, умения и компетентности в Националната изпитна програма. Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация за специалност код 8131001 „Помощник-треньор“ от професия код 813100 „Спорт“ в приложението част практика на професията обхваща общо 33 вида спорт, като само в нашето училище те са 15 вида. Целият състав на комисиите, съгласно чл. 35, ал. 1 - 3 от ЗПОО и със спецификата за различните спортове, е невъзможно да се включи в административната част на изпитите (подготовка на изпитни теми, на изпитни тестове по обявените теми в Националната изпитна програма, както и при изготвянето на индивидуални задания за изпитни проекти в теоретична и практична част.</p> <p>3. При обсъждане на измененията и допълненията на Наредба 1 от 19 февруари 2020 година за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация да се включва представител на Министерство на младежта и спорта във връзка със спецификата на спортните училище и съответно на Националната изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по теория и практика на професията „помощник-треньор“, специалност „спорт“.</p>	<p>Не се приема</p> <p>Приема се</p>	<p>Чл. 4, ал. 8 от Наредбата препраща към разпоредбата на чл. 35, ал. 1 от ЗПОО, в която е посочено, че в състава на комисиите за провеждане на изпита в спортните училища се включват, както представителите на обучаващата институция -учители или други лица, извършващи професионална подготовка, така и представители на висши училища, обучаващи спортни специалисти и на лицензираните спортни организации. Законовата разпоредба представлява основание в комисиите да се включват специалисти по съответния вид спорт.</p>
9.	Становище от ПГТ “Михалаки Георгиев „- Видин	Предложение 1: Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ		

**В.Василева, В.Станева,
Г.Георгиева, И.Тончева,
А.Георгиева, А.Петрова,**
получено на 28 ноември
2022 г. по електронна
поща

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят :

Чл. 3. (2)

(11) Обучаемите подават заявление до директора/ръководителя на обучаващата институция, в която се обучават за избор на начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2 - писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект (приложение № 1) най-късно три месеца след началото на учебната година, в която ще се полага изпит или след започване на обучението от лица, навършили 16 години.

(12) Учениците и зрелостниците не могат да променят направения избор по ал.11 за начина за явяване на изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2 в изпитните сесии на една и съща учебна година.

Предложението е свързано с осигуряване на достатъчно време на комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията за подготовка на изпитните материали за писмена работа по изпитна тема, писмен тест или защита на дипломен проект, но да остане приемането на формата на изпита на педагогическия съвет в училището.

Предложение 2:

Глава втора.

ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Раздел I.

Комисии и дейности за подготовка, организиране и провеждане на изпитите

Чл. 4. (1) Подготовката, организирането и провеждането на изпитите по чл. 1, ал. 2 се извършват от:

1. комисия по допускане до задължителните държавни изпити за придобиване на професионална квалификация е училищната зрелостна комисия по чл. 83, ал. 4, т. 3 от Наредба 11 от 2016 г.

4. комисия за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията;

5. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2021 г.) комисия за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията;

Не се
приема

Липсва конкретно предложение за прецизиране и/или промяна на разпоредба в проекта на акт.

		<p>Училищата с по-малки педагогически колективи срещат затруднения при сформирани на повече на брой комисии.</p> <p>Комисия за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията при защита на дипломен проект да е отделна/независима/от комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломния проект в теоретичната част</p> <p>Предложение 3: Чл. 4. (1) Подготовката, организирането и провеждането на изпитите по <u>чл. 1, ал. 2</u> се извършват от: (5) Комисията по ал. 1, т. 2:</p> <p>2. комисия по подготовка и организиране на изпита; 7. размножава изпитните билети и/или изпитния тест в деня на изпита в присъствието на директора/ръководителя на обучаващата институция; 8. раздава изпитния билет или писмения тест по същата изпитна тема на всеки обучаем в зависимост от заявеното му желание; член от комисията написва на дъската изпитната тема, датата, началото и края на изпита;</p> <p>Комисията за подготовка и оценяване на изпита- част по теория на професията да не присъства в деня на изпита, както е при провеждане на ДЗИ, за да има равнопоставеност на учениците по време на Зрелостни държавни изпити, а комисия по подготовка и организиране на изпита размножава изпитните билети и/или изпитния тест в деня на изпита в присъствието на директора/ръководителя на обучаващата институция и раздава изпитния билет или писмения тест по същата изпитна тема на всеки обучаем в зависимост от заявеното му желание; член от комисията написва на дъската изпитната тема, датата, началото и края на изпита. Това определя и следващото предложение</p>	<p>Не се приема</p> <p>Приема се</p>	<p>Предложението е неясно и вътрешно противоречиво – не е ясен броят и видът на предлаганите комисии. Липсват конкретни мотиви, всяка от комисии в проекта има специфични и точно определени функции.</p>
--	--	--	--------------------------------------	---

		<p>(9) Комисията по ал. 1, т. 4:</p> <p>2. въз основа на решение на педагогическия съвет в училището и при писмено заявено желание на обучаемите в заявлението по <u>чл. 3, ал. 11</u> може да изготви за изпита по <u>чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2</u> база данни с въпроси за съставяне на изпитен тест по всяка изпитна тема в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, като осигурява избор на всеки един въпрос в теста от минимум два възможни варианта;</p> <p>4. в деня преди изпита генерира с помощта на електронна платформа или съставя чрез случаен избор от базата данни с въпроси изпитен тест по всяка тема от националната изпитна програма за провеждане на изпита по <u>чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2</u>;</p> <p>Смятаме че е удачно генерирането да е в деня преди изпита, поради продължителното техническо време необходимо за генериране на вариант на изпитен тест</p> <p>(9) Комисията по ал. 1, т. 4:</p> <p>1. изготвя изпитен билет по всяка тема от националната изпитна програма, включващ темата, план-тезис на учебното съдържание, приложна задача, дидактически материали, в случай, че има такива и критериите за оценяване на изпита - част по теория на професията, в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма;</p> <p>Да се работи по план-тезис на учебното съдържание, тъй като е по-разбираем и дава повече информация на учениците.</p>	<p>Приема се частично</p> <p>Не се приема</p>	<p>Направена е нова редакция на текста, като алтернативно е определен начина за съставяне на изпитния тест в деня преди изпита -чрез генериране с помощта на електронна платформа или съставяне чрез случаен избор от базата данни с въпроси.</p> <p>Предложеното изменение в проекта на акта е съобразено със съдържанието на националните изпитни програми, определено в чл. 2, ал. 2 от Наредбата.</p>
--	--	--	---	---

10.	<p>Становище от Анета Кирилова - старши експерт по професионално образование и обучение РУО – Видин, получено на 28 ноември 2022 г. по електронна поща</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Моето предложение за промяна е свързано и с промяна на ЗПОО. Сега в ЗПОО пише, че изпита е един в две части и моето предложение е съобразено с това. Но в ЗПОО е посочено, че изпита с дипломен проект е един и тук е моето предложение за промяна. ЗДИ за ППК трябва да е един в две части: теоретична част – тема, тест и дипломен проект и практически изпит – с практическо задание изтеглено в деня на изпита на случаен принцип за всички ученици. 2. Тестовите да са разработени върху всички изпитни теми и в деня преди изпита да се изготви от комисията изпитния вариант. Това е свързано освен с промени в Наредба 1 и с НИП, но според мен това е най-правилния и пълен начин да се проверят теоретичните знания на учениците. В момента оценяваме 1/18 от учебното съдържание. 3. В документа съм посочила и други предложения за промяна в синьо и зелено. В червено са предложените в момента. <p>В чл. 2, ал. 5 са предложени следните промени:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Създадено е ново трето изречение „Теоретико – практическата разработка включва изследване, анализ и т. н по поставената тема.“ 2. Четвъртото изречение е изменено: „Изпитът чрез защита на дипломен проект се провежда в две части - защита на дипломния проект в теоретична част – теоретико-практическата разработка и изпит по практика на професията.“ 	Не се приема	Предложението не е мотивирано. Предложеното съдържание на теоретико – практическата разработка е неточно и непълно – включва „изследване, анализ и т. н“, а свеждането на същността на дипломния проект - теоретико – практическата разработка само до

		<p>В чл. 3, ал. 1 е предложена следната промяна: Чл. 3. (1) Изпитите за придобиване на професионална квалификация по <u>чл. 1, ал. 2</u> се провеждат в две части: 1. част по теория на професията;- с тема, с тест и защита на дипломен проект. 2. част по практика на професията.</p> <p>В чл. 4, ал. 5 е направено допълнение с нови точки 6 и 7: „6. размножава изпитните билети и/или изпитния тест в деня на изпита в присъствието на директора/ръководителя на обучаващата институция; 7. раздава изпитния билет или писмения тест по същата изпитна тема на всеки обучаем в зависимост от заявеното му желание; член от комисията написва на дъската изпитната тема, датата, началото и края на изпита; “ Мотиви: Предложеното изменение не внася ред във функциите на комисията за подготовка и организиране на изпита (чл. 4 ал. 1 т.2) и комисията по подготовка и оценяване на изпита – част по теория на професията. (чл. 4 ал. 1 т.4) В така направеното предложение комисията по т.4, която включва с равни квоти работодатели, учители и представители на работниците и служителите трябва в изпитния ден да размножава и раздава билети, да влиза при учениците, да пише темата на дъската и т.н., което е недопустимо в общия контекст. Учители специалисти се оказват в деня на изпита пред учениците. Комисията по организиране следва да прекара целия ден в училището, за да изчака приемането на писмените работи. Липсва всякакъв аргумент функциите, изброени по-долу да се вменият на комисията по оценяване, освен ако не</p>	<p>Не се приема</p> <p>Приема се</p>	<p>защитата на дипломния проект в теоретичната част е в противоречие с разпоредбата на чл. 36, ал. 4 от ЗПОО.</p> <p>Предложението не е мотивирано, а свеждането на същността на дипломния проект - теоретико – практическата разработка само до защитата на дипломния проект в теоретичната част е в противоречие с разпоредбата на чл. 36, ал. 4 от ЗПОО.</p>
--	--	---	--------------------------------------	---

		<p>очакваме от нея да подпомогне учениците в разработването на изпитната тема или попълването на изпитния тест.</p> <p>В чл. 4, ал. 7 в т. 4 е предложена следната промяна: 4. приемат писмените работи на учениците от задължителния държавен изпит съгласно правилата за информационна сигурност и ги предават на председателя на комисията по подготовка и организиране на изпита заедно с протокола за дежурство;</p> <p>В чл. 4, ал. 9, т. 2 е предложена следната промяна: 2. при писмено заявено желание на обучаемите в заявлението по <u>чл. 3, ал. 11</u> може да изготви за изпита по <u>чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2</u> база данни с въпроси за съставяне на изпитен тест по всяка изпитна тема в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, като осигурява избор на всеки един въпрос в теста от минимум два възможни варианта;</p> <p>Мотиви: Не става ясно кое налага педагогическият съвет да регулира начина на явяване с писмен тест след като останалите два варианта на избор са изцяло в ръцете на учениците. С предлаганото изменение на Наредбата се премахва проблемния момент, а именно изискването изпитният тест да се генерира в деня на изпита след обявяване на изпитната тема от министъра, което е възможно само при наличие на електронна платформа в училището. При тази нова ситуация единственият аргумент правото за избор да е в ръцете на педагогическия съвет остава некомпетентността на учителите да създадат изпитен тест или тяхното нежелание да се поемат подобен ангажимент. Нито едното, нито другото не следва да бъде поощрявано в системата на професионалното образование. Предлагам да отпадне текста въз основа на решение на педагогическия съвет</p>	<p>Приема се</p> <p>Не се приема</p>	<p>Изготвянето на писмен тест от комисията по чл. 4, ал. 1, т. 4 е обусловено от взетото решение на педагогическия съвет на училището и заявеното желание на учениците. Педагогическият съвет има право на преценка при определяне на писмения тест като начин на явяване на изпита с оглед спецификата на различните специалности от професии, които се изучават в училището. Запазено е правомощието на педагогическия съвет за вземане на решение за определяне на писмения тест като начин на явяване на изпита,</p>
--	--	--	--------------------------------------	--

		<p>В чл. 4, ал. 9, т. 4 предложението за промяна е: „в деня преди изпита генерира с помощта на електронна платформа или съставя чрез случаен избор от базата данни с въпроси изпитен тест по всяка тема от националната изпитна програма за провеждане на изпита по <u>чл. 1, ал. 2, т. 1 и 2</u>“</p> <p>Мотиви: С оглед избягване на каквото и да е колебание как трябва да се тълкува случаен избор от база данни с въпроси (защото обичайно понятието база данни се свързва с електронна обработка на данни).</p> <p>В чл. 4, ал. 9, е предложено т. 5, т. 6 и т. 7 да отпаднат: Мотиви: Предложението за промяна е свързано с § 2. т. 2. От тук следва да отпаднат задълженията по т.5, т.6 и т.7. Това са обичайни функции на комисията по чл. 4 ал. 1 т. 2. и е неадекватно вменяването им на комисията по оценяване, която е доста по-сложна по състав.</p> <p>В чл. 4, ал. 11, в т. 3 и т. 4 е предложена промяна: 3. провежда защитата на дипломните проекти в случаите по <u>чл. 2, ал. 5</u>, като формулира въпроси към ученика във връзка с индивидуалното задание, въз основа на което е изготвен дипломният проект; 4. оценява защитата на дипломните проекти за придобиване на професионална квалификация и съставя протоколи за резултатите от изпита.</p> <p>Мотиви: Изпита по теория за трета степен може да е с тест, тема и дипломен проект по избор на ученика. Изпита по практика е еднакъв за всички ученици. Комисията е една за всяка специалност и не зависи от начина на явяване на ученика на изпит по теория. Изпита по практика за мен е с по-голяма тежест и учениците трябва на случаен принцип да си изтеглят практическото задание. Изискването дипломния проект да е теоретико-практически се изпълнява още със самото задание в частта по теория. Самият дипломен проект дава отговор на поставени задачи и по този начин има теоретична и практическа част, която е свързана с изследване, анализ и т.н.</p>	<p>Приема се</p> <p>Приема се</p> <p>Не се приема</p>	<p>уредено в действащата Наредба.</p> <p>Предложението не е ясно мотивирано, а свеждането на същността на дипломния проект - теоретико – практическата разработка само до защитата на дипломния проект в теоретичната част е в противоречие с разпоредбата на чл. 36, ал.4 от ЗПОО.</p>
--	--	---	---	---

		<p>В чл. 9а, ал. 3 е направено предложение за промяна, съгласно което практическото задание да не е свързано с темата на дипломния проект, а да е на „случаен избор“.</p> <p>В чл. 9а, ал. 4, т. 4 е предложена следната промяна: 4. индивидуалните задания за изготвяне на дипломните проекти включват изисквания към разработката на дипломния проект, съдържанието и оформянето на проекта, както и срок за предаването му;</p> <p>Мотивите за отпадане на тези текстове са обяснени с предложението учениците да се явяват на изпита по теория с дипломен проект, а на изпита по практика като останалите ученици.</p> <p>В чл. 9а, ал. 5 е предложена нова т. 3: 3. проверява за правилното позоваване или цитиране на използваните източници при разработване на индивидуалното задание.</p> <p>Изискванията поне за правилно цитиране и използване на източници е важно да бъде спазено от учениците.</p> <p>В чл. 9 г, ал. 1 е предложена следната промяна: (1) Учениците, които не са допуснати до защита на дипломен проект или които не са защитили успешно за следващата изпитна сесия могат да представят нова разработка на същата тема</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p> <p>Приема се</p>	<p>Липсват мотиви към предложението, формулировката е неясна и в противоречие с чл. 36, ал. 4 от ЗПОО.</p> <p>Предложението не е ясно мотивирано, а свеждането на същността на дипломния проект - теоретико – практическа разработка само до защитата на дипломния проект в теоретичната част е в противоречие с разпоредбата на чл. 36, ал.4 от ЗПОО.</p> <p>Чл. 9а, ал. 5, т. 2 регламентира задължение на ръководителя консултант да осъществява контрол по отношение на самостоятелното изпълнение на индивидуалното задание от ученика.</p>
--	--	---	--	--

		<p>Оставането на опция за ново задание създава противоречие със сроковете за изготвяне, връчване и изпълнение на индивидуално задание. Освен това внася неяснота относно това кой ще реши дали да има ново задание, кой ще го изготви, кой ще консултира ученика в краткия срок между лятната и есенната сесия.</p>		
<p>11.</p>	<p>Становище от СИНДИКАТА НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИТЕЛИ, получено по електронна поща и чрез Евентис, вх. № 15-121/ 28.11.2022 г.</p>	<p>С промените в чл. 4, ал. 9, т. 2 се предлага - въз основа на решение на педагогическия съвет в училището и при писмено заявено желание на обучаемите в заявлението за допускане до изпит за придобиване на професионална квалификация комисията да изготви за изпита по чл. 1, ал. 2, т. 1 и т. 2 база данни с въпроси за съставяне на изпитен тест по всяка изпитна тема в съответствие със съдържанието на националната изпитна програма и изискванията за броя, вида и тежестта на въпросите за теста, като осигурява избор на всеки един въпрос в теста от минимум два възможни варианта.</p> <p>Предлагаме да бъде посочен броя на отговорите към всеки въпрос, като считаме, че е необходимо на всеки въпрос от теста да бъдат предложени поне три възможни отговора.</p> <p>В чл. 9а от Наредбата са разписани реда и начина на провеждане на държавния изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация чрез защита на дипломен проект - в теоретичната и практическата ѝ част. Липсват обаче ясни критерии за оценка за този държавен изпит. Смятаме, че за прозрачното протичане на изпита е необходимо те да бъдат разписани точно и ясно.</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>В националните изпитни програми има указания за разработването на писмения тест към всяка изпитна тема, както и бланка на примерен тест с отговори.</p> <p>В т. 2 от Раздели III и IV от Националните изпитни програми (НИП) за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална</p>

				квалификация са определени критериите и показателите за защита на дипломния проект и критерии за оценяване на индивидуалното практическо задание.
--	--	--	--	---